

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Diplomová práce

2013

Tereza Dušková

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Diplomová práce

ŠPERK PRO NĚKOHO + SCHRÁNKA

Šperk pro mne

Tereza Dušková

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení designu

Studijní program Design

Studijní obor Design kovu a šperku

Diplomová práce

ŠPERK PRO NĚKOHO + SCHRÁNKA

Šperk pro mne

Tereza Dušková

Vedoucí práce: Prof. ak. soch. Vratislav Karel Novák

Oddělení designu

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....
podpis autora

Poděkování

Děkuji svým rodičům za podporu všeho druhu a za jejich humor.

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
1.1	Šperk pro Narcise a jeho léčbu.....	2
1.2	Moje nervozita.....	3
1.3	Šperk pro nový byt.....	5
1.4	Posli.....	6
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	7
3	CÍL PRÁCE.....	8
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	9
5	PROCES TVORBY.....	10
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	12
7	POPIS DÍLA.....	16
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	20
9	SILNÉ STRÁNKY.....	21
10	SLABÉ STRÁNKY.....	22
11	ZÁVĚREM.....	23
12	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	27

A) Knižní a periodická literatura.....	27
B) Internetové zdroje.....	27
13 RESUMÉ	28
14 SEZNAM PŘÍLOH	29

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ve svých pracích vnímám vývoj, kdy své šperky většinou směřuji ke konkrétnímu člověku, skupině lidí, nebo k situacím a zkušenostem, které jsou pro mě v daném okamžiku aktuální či důležité. Někdy jsou dramatické, někdy banální.

Šperky potom slouží mně, nebo dalším potenciálním nositelům, k ulehčení či nadhledu v daných situacích, k překonání zdánlivých osobních slabostí nebo strachů. Spatřuji v nich často více sebeironie a humoru než v sobě ve skutečnosti vidím. Vždy mě to překvapuje. Je to určitá terapie, zábavná a potřebná.

1.1 Šperk pro Narcise a jeho léčbu

Narcismem se zabývám z povrchního hlediska, tedy takovým, jaký si představí většina lidí při vyslovení slova „Narcis“. To mi umožňuje řešit téma s určitou nadsázkou a nevážně. Koneckonců prvkem úspěšné léčby a zdravého sebevědomí člověka je i schopnost hledět sám na sebe s nadhledem a sebeironií.

Léčba šperkem má tři kroky. Spočívá v odvykání si Narcise hledět do zrcadla a obdivovat svou krásu na úkor krásy okolního světa a to díky malým rozměrům a deformaci zrcátek.

První krok umožňuje nezměněný pohled na věrný odraz tváře a jediným omezením je malý rozměr zrcadla. V druhém kroku se Narcis dívá do zrcadla vypouklého, které jeho tvář deformuje a „zošklivuje“ – cílem je zmírněná chuť a posléze i potřeba na svůj odraz hledět.

Ve třetím kroku se Narcis již dívá skrze šperk a svou pozornost zaměřuje na věci a lidi kolem sebe. Zároveň je mu díky lesklému okraji šperku stále umožněn pohled na svůj částečný odraz – myslím, že každý by měl být tak trochu Narcis, mít rád sám sebe.

Kruhová „zrcátka“ z leštěného pakfongového plechu jsou připevněna na konstrukci z ocelových drátků, která v jednotlivých krocích léčby funguje jako prsten. Ten pak umožňuje stálý pohled do zrcadel a přítomnost odrazu (věrného, posléze deformovaného). Po úspěšném absolvování každého jednotlivého kroku si Narcis prsten může zavěsit na konstrukci, umožňující nosit jej jako řád – řád za odhodlání, vůli, odvahu. Narcis se teď namísto své krásy může pyšnit svými řády. [příloha 1]

1.2 Moje nervozita

Vycházím ze zkušeností z četných obhajob, kdy různým projevům nervozity podléhám a těžko jim odolávám. Rozhodla jsem se proto vyrobit šperk, který mi obhajobu samotnou ulehčí a pomůže překonat nebo alespoň zmírnit s ní spojenou trému.

Šperk a jeho smysl tak byl určený pro jednu konkrétní obhajobu letního semestru roku 2011. Po obhajobě je jeho smysl naplněn a zároveň zůstává funkčním šperkařským objektem.

Když jsem nervózní, třesou se mi ruce, chvěje se mi hlas, nedokážu utřídit své myšlenky a souvisle je prezentovat. Když jsem nervózní, jsem v napětí. S těmito projevy pracuji ve šperku.

Výsledné brože jsou zároveň chrastítka. Když při prezentaci uchopím některou z nich do třesoucí se ruky, brož se rozezní. Původně negativní jev se stává podmínkou k funkčnosti šperku/chrastítka. Chvějivý zvuk broží zároveň symbolizuje chvění mého hlasu a také může působit jako uklidňující prvek.

Šperky visí na odjímatelných jehlách. Po jejich odejmutí brože fungují jako hmatové objekty pro ventilaci napětí v rukách s nervozitou spojené. Tvary broží ve formě dvou spojených čoček vycházejí z tohoto záměru.

Dvě z broží ve tvaru uzavřené čočky mají také funkci zrcátka. Má představa byla, že ve chvíli, kdy nebudu moci uspořádat své myšlenky a soustředit se na svůj projev, napomohou zrcátka ke koncentraci a utřídění myšlenek. A funguje to.

Sadu šperků doplňují dvě chrastítka na podobném principu avšak větších rozměrů.

Potvrzuje se mi známá pravda, že když o svých obavách

hovoříme, najdenou nejsou tak hrozivými. Je to pro mne jedna z cest k uchopení a pochopení vlastní nervozity, kdy se její projevy pokouším brát s nadhledem a zároveň si její část uchovat jako zdravý zdroj adrenalinu. [příloha 2]

1.3 Šperk pro nový byt

Šperky jsem tvořila na základě aktuální situace, kdy jsme se spolubydlícími ze dne na den sháněli nový byt, po neshodách s původní bytnou.

Tato nová, hektická a místy nepříjemná zkušenost zaměstnávala mé myšlenky a nedávala mi mnoho prostoru pro jiné. Proto jsem ji ventilovala i skrze svou práci. Zároveň to pro mě byl způsob, jak lépe poznat své nové spolubydlící.

Práce je inspirována novým bytem, potažmo jeho obyvateli. Pro každého jsem vytvořila šperk. Brož na základě banálních událostí, hloupých vět, chvilkových pocitů, dobře míněných drbů, kuriózních zájmů i seriózních činností.

Byt má pět obyvatel. Má práce čítá pět broží. Každý je jiný, každá je jiná. Pro Alžbětu je brož pomyslným koutkem, který jí může poskytnout toužené soukromí. Lukáše fascinuje vesmír a tak jeho brož světélkuje a mění barvy. Připomíná mimozemské civilizace nebo planety. Ruda je DJ. Brož je pojednáním gramofonu, uvnitř je strojek hrající nesmrtelný hit Michala Davida Non stop. Brož pro Sandru je „žebrož“, na základě vyjmutí slov z kontextu: „... udělej jakože brož ...“ Brož pro mne je inspirována mikrofonom. Při vývoji a tvorbě broží jsem obcházela spolubydlící s dotazy na jejich zájmy, zájmy druhých spolubydlících a jak by měla vypadat brož, kterou by chtěli nosit. Tvůrčí práci předcházela reportérská fáze. [příloha 3]

1.4 Posli

Šperk pro dlouhou chvíli na schůzích a před zkouškami. Tu se pokouším zahnat pomocí tří pojízdných objektů půlkulového tvaru. Slouží k posílání lístků se vzkazy po desce stolu při schůzích, ale také jako závodní objekty s využitím rozsáhlých ploch školních chodeb.

Na vrchu objektů jsou otvory ke vkládání lístku se vzkazem, zároveň rozlišovací znaky při závodech. Uvnitř je zabudovaný neúnavný pohon na setrvačnick.

Tvar půlkoule jsem zvolila jako tvar nejpříjemnější k uchopení, jako jeden z nejbezpečnějších v případě posílání objektů po stole mezi lidmi a také nejméně náchylný k deformacím během závodních karambolů. [příloha 4]

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Mým tématem je *Šperk pro někoho + schránka*.

Tvořím šperky, ale nenosím je. Nemám potřebu je nosit. Vnímám, že se nad tím lidé pozastavují. I to je pro mne jedním z důvodů nad tím přemýšlet a soustředit se více na sebe. Poté, co jsem své šperky směřovala k lidem a situacím kolem sebe, rozhodla jsem se věnovat sobě a vytvořit šperk pro sebe sama.

Říká se, že když je člověk sám se sebou vyrovnaný, může se teprve vyrovnávat s okolím a cítit se dobře. Já to udělám skrze tento egoistický přístup. Na závěr studia si dopřeji tuhle terapii. Uvidíme, jak úspěšná bude.

3 CÍL PRÁCE

Není mým cílem vytvořit šperk, který budu nutně nosit, nebo se do toho nutit protože je divné, když tvůrce šperků sám žádný nenosí.

Tvořím šperky pro sebe sama tak, aby mi v nich a s nimi bylo dobře, příjemně. Během práce zjišťuji, že je pro mne hlavním smyslem a záměrem radost, kterou práce s nimi přináší a jsem schopná prožít. Radost z tvorby, přemýšlení, rozřešení technických záležitostí, z výsledné funkčnosti, z hravosti hotových kousků, ale i jejich komponentů.

A jestliže po tom všem budu mít i chuť hotové šperky nosit a zdobit se jimi, bude to jen bonus.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Původně byl mou inspirací slogan obchodu se spodním prádlem: „Sebevědomí ženy začíná u spodního prádla.“

Líbí se mi představa pojmout šperk protichůdně k jeho tradičnímu vnímání, užívání a určení. Protichůdně k jeho základním principům.

Šperk chce být vidět a být viděn. Mým prvotním záměrem bylo zpracovat šperk tak, aby byl částečně či celý skrytý a měl význam hlavně pro svého nositele, jehož sebedůvěra by rostla právě díky vědomí krásného šperku a jeho symbolice kdesi pod svetrem nebo v kapse kalhot.

Zároveň tohle pojetí vyhovuje mému aktuálnímu rozpoložení, kdy je pro mě důležité najít určitou vnitřní rovnováhu, třeba právě prostřednictvím osobního šperku.

Vzhledem k tomu, že se má práce už v počátcích začala ubírat odlišným směrem, z tohoto konceptu jsem částečně upustila a odkládám jej do budoucna. I tak vznikly šperky, které jsou mým náladám, potřebám a záměrům blízké.

5 PROCES TVORBY

Při práci se mi stalo téměř pravidlem schéma, kdy dlouho přemýšlím nad zvoleným tématem a snažím se dobrat určující myšlenky, konceptu, který vnímám jako pevný základ a podklad pro budoucí šperk i pro svůj postoj vůči němu. S vědomím téhle základny jsem pak schopna za svou práci neochvějně (avšak ne nekompromisně) stát.

S tímto schématem jde ruku v ruce i nešvar, kdy dovoluji myšlenkám vířit až do doby, kdy mám termín za zády a spolu s ním teprve své myšlenky tříbím a konkretizuji výsledek.

Přispívá k tomu i volnost volby témat, kterou po celé magisterské studium máme. Je náročné sám sebe „omezit“ zadaným tématem s vědomím, že to může být cokoli jiného, než jsme právě vybrali. Svádí to k dlouhému přemítání, váhání a změnám. Není ale lepší způsob, jak se stát ve své tvorbě samostatným. A tyto zdánlivě nesnáze jsou často v širším úhlu pohledu nejvíce nápomocné.

A tak jsem z počátku roku samostatně začala pracovat na základě tvarosloví, které se mi „prostě líbilo“. Tomu jsem se dříve snažila vyhnout s představou, že je to málo, že to nestačí. Je pravdou, že k téhle představě mě přivedl i pobyt a nasávání vysokoškolského prostředí, které mě nutí argumentovat důkladněji, sofistikovaneji.

Souhlasím s tím do určité míry. Čím dál častěji si ale říkám: „Proč by to mělo být málo?“

Tak jsem si dovolila (a sobě jsem dovolila) stavět na tomhle zdánlivě vratkém základě. A baví mě to. Zjišťuji, že vědomí a pocit

toho, že mě to baví, se vyrovná vědomí propracovaného myšlenkového zázemí. Čímž nevylučuji nebo neupřednostňuji ani jeden z přístupů. Stavím je pro sebe na roveň, přičemž ten současný je novější a neokoukaný, neprobádaný a tvořivý.

V začátcích práce jeden kousek následoval druhý a nápady se hrnuly s každým přibývajícím šperkem. Stále jsem čekala na spásný koncept, kterým svou práci podložím. Tušila jsem a časem si i potvrdila fakt, že smyslem je právě ta radost, kterou mi práce přináší. To je osvobozující.

V polovině roku jsem prezentovala ucelenou řadu náhrdelníků a prstenů s tím, že mé nadšení nepolevuje a náčrtník mám plný rozpracovaných nápadů.

Nastal pro mne ale zlom a z nevyčerpatelnosti možností práce se zvoleným tvaroslovím jsem byla vyčerpaná.

Na jednu stranu mě to nepřekvapilo, občas se to stává. Na druhou jsem ale začínala být nervózní, jak to dopadne. Osvědčilo se mi v takových případech nesnažit se urputně a bolestivě vysedět řešení, ale na práci úplně zapomenout a věnovat se jiné činnosti. Ona se pak v pravý čas ozve sama. Ideální je, pokud to stihne ještě v průběhu školního roku. Naštěstí to vyšlo. Časový odstup a oddych mi pomohl načerpat nových sil a k práci jsem se vrátila s dalším elánem.

V následující sadě šperků pracuji se stále stejnými prvky, avšak pojednávám je více prostorově.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Většina šperků je zhotovena z bílé mosazi. Ta je známa také pod názvy pakfong, alpaka, nové stříbro, niklová mosaz a další. Jde o slitinu mědi, zinku a niklu, přičemž nikl dodává stříbrné zabarvení. Často se jedná o složení v poměru 60 % mědi, 26 % zinku, 14 % niklu.

K jejím vlastnostem patří snadná opracovatelnost, tvrdost, odolností vůči korozi a dobrá tepelná vodivost.

Pro svou barvu se bílá mosaz používá jako náhražka stříbra, často také jako výchozí kov k následnému postříbření. Například v případě nádobí a příborů. Používá se také k výrobě hudebních nástrojů. A nemohu zapomenout na bižuterii.¹

S tímto materiálem pracuji již několik let, je pro mou tvorbu stěžejním. Jednou z příjemných výhod je jeho finanční dostupnost a zároveň stříbrný vzhled.

Tři sady prstenů jsou provedeny ve stříbře jako solitérní kusy. Stříbro je nejbělejší mezi kovy a dosahuje vysokého lesku. Je také nejlepším vodičem tepla a elektřiny. K výrobě stříbrného zboží se neužívá kov ryzího, ale jeho slitin s mědí. Nejčastěji slitiny 925/1000 stříbra.²

Během práce s těmito materiály jsem si uvědomovala jejich rozdílnost. Ačkoli se bílé mosazi užívá jako náhražky stříbra, jsou její vlastnosti velice odlišné.

Stříbro si díky své měkkosti žádá jemné a pozorné zacházení. Bílá

¹ ALPAKA (SLITINA), Wikipedie, Otevřená encyklopedie <[http://cs.wikipedia.org/wiki/Alpaka_\(slitina\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Alpaka_(slitina))> [27. 4. 2013]
² TÁUBL, K. a kol. Zlatnictví, stříbrnictví a klenotnictví. 1. vyd. Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1989.

mosaz je pevná a snese větší zátěž při žíhání, pájení i tvarování. Zároveň těmito vlastnostmi umožňuje vznik jemných konstrukcí, které jsou pevné a odolné navzdory svému křehkému zjevu. Přiznávám, že mé sympatie k bílé mosazi díky vnímání tohoto kontrastu vzrostly.

Chci ale zmínit i přednosti, kterých si vážím u stříbra. Líbí se mi pro svou barvu. Je v ní určitá ušlechtilost, kterou jiný kov nemá. A drží-li člověk v ruce šperk z pravého stříbra, má přirozenou tendenci věnovat mu více péče, zacházet s ním opatrně. Doufám, že to není jen pro vědomí částky, kterou za něj utratil. Co se týče technologických vlastností, stříbro je relativně nenáročné při následném čištění povrchu. V tomto ohledu si naopak větší péči žádá bílá mosaz.

Bílou mosaz jsem záměrně nepostříbřila. Chci nechat vyniknout kontrastu mezi dvěma vzdáleně podobnými materiály. Zároveň také dopřát výjimečnost třem sadám prstenů ze stříbra a svébytné postavení bílé mosazi.

Konstrukčními prvky jsou dráty a stěžecky různých tlouštěk. Tyto součásti jsem ručně vyrobila tradičními postupy zlatnické výroby.

Dráty jsou vyrobeny z plechu bílé mosazi různých tlouštěk. Tenký proužek plechu se po proválcování protahuje ocelovým průvlakem pomocí kleští. K protahování jsem také využila protahovací lavici, ve které je průvlak upevněn, pomocí kliky a samosvěrných kleští lze pak dosáhnout podobného výsledku. Dochází tak ke tvarování materiálu, zmenšuje se jeho tloušťka a narůstá délka.

Stěžecky, v podstatě kovové trubičky, jsou ve šperkařství velice

využívaným estetickým nebo funkčním polotovarem. Vyrábí se z proválcovaného proužku plechu. Pomocí profilové kovadliny se po celé délce vytvaruje a následně protahuje v průvzlaku, totožně jako dráty, dokud se hrany proužku nespojí v trubičku/stěžečku. Dalším protahováním lze upravovat požadovanou sílu materiálu.

Kroužky z takto připravených drátů, jichž čítá má práce mnoho, jsou ručně tvarované, pomocí ocelového kónusu a paličky.

Hlavní použitou spojovací technologií je pájení natvrdo pomocí stříbrné pájky. Jedná se o směs stříbra, mědi, zinku a kadmia. Díky svému složení má pájka nižší bod tání než zpracovávaný kov. Funguje jako pevné, spolehlivé pojídlo.³

Časově nejnáročnější z uplatněných technologických postupů je finální obroušení a leštění od okují vzniklých během pájení a kompletování šperků. O to náročnější, že se jedná o drátěné prvky ve složitých konstrukcích. To jsem prováděla smirkovými papíry různých hrubostí a ocelovou vatou. Je zajímavé sledovat, jak se šperky postupně klubou a mění.

Během zpracování šperků od výroby drátů a stěžejek přes tvarování kroužků až k výslednému spájení a leštění mi každý z komponentů několikrát prošel rukama. Je to proces, který k mé představě odvedené práce nebo umělecké tvorby patří. Tvoří se tak mezi autorem a díly určité pomyslné pouto. Alespoň u mě to tak funguje. Představuji si a doufám, že tímhle procesem ve špercích

---

³ BRANIŠ, A. Technologie pro I. až III. ročník SOU učební obor zlatník a klenotník. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985.

nějaká energie a vloha z autora ulpí a určitým způsobem pak o to více v sobě něco mají. Zkrátka potřebuji uronit ten pot, krev a slzy, abych se za svou práci mohla spokojeně, hrdě a jistě postavit. Je pak ale obtížné se s jednotlivými kousky loučit. Ale na to finální broušení a leštění bych nějakou výpomoc klidně přijala.

7 POPIS DÍLA

Výsledné dílo čítá šest náhrdelníků a pět sad prstenů. Ke dvěma dvojicím náhrdelníků patří dvě sady prstenů, ke třetí jedna, vždy po třech kusech. Prsteny volně navazují na náhrdelníky svým tvaroslovím a funkčními prvky. Vycházejí z nich a doplňují je. Výsledkem jsou tak celkem tři ucelené sady šperků.

Šperky jsou tvořeny jemnými drátěnými konstrukcemi. Nejvýraznějším prvkem je kruh. Ten zároveň jednotlivé šperky sjednocuje a opakuje se v různých velikostech a napojeních v každém z nich. Je kombinován s různě dlouhými tyčinkami a stěžejkami. To pak určuje způsob propojování, fungování a pohybu.

Nejvíce kruhů ve špercích je o průměru přibližně 2 cm, jenž je velikostí padnoucí na mé prsty, které rozhodně neodpovídají konfekční velikosti. Tím pádem prsteny jsou přizpůsobeny hlavně mým prstům, což odpovídá záměru šperku pro sebe samotnou. Tyto kruhy se pak opakují i v řetězech.

Ve třetí sadě náhrdelníků pracuji s jednotlivými prvky ve větší míře prostorově. Konstrukce jsou ohebné a je možné je protáčet.

Náhrdelníky jsou sestaveny z na sebe navazujících, opakujících se komponentů. Pro zachování plynulosti a dosažení nerušené linie jsem volila zapínání jako součást jednoho z polotovarů. Je tak velmi nenápadné, téměř nepovšimnuté. Vyžaduje ale znalost použití a proniknutí do principu navazování.

Šperky jsou šperky, ale také svébytnými objekty. Pomocí stěžejek a kroužků je zajištěna jejich hybnost a proměnlivost. Dají se rozkládat a skládat, ohýbat a stáčet. Mohou být v každém okamžiku jiné a závisí to na nositeli, zároveň hybateli. Reagují na jeho pohyby, vzniká mezi ním a šperkem interakce, určitý vztah. Stávají se spojenými nádobami. Nositel si s nimi také může záměrně pohrávat a dát tak průchod neklidu v rukách nebo si krátit dlouhou chvíli.

V pohyblivosti šperků se zrcadlí labilita, jenž je mému naladění blízká, která ale zároveň vyzývá k hravosti. Zjišťuji, že snad každá zdánlivá slabost se může stát jednak zdrojem inspirace a skrze zpracování do šperku/objektu také ne tak hrozivou či negativní, ale naopak zábavnou. Člověk je nakonec rád, že něco takového v sobě má.

Jde asi o to, zhmotnit konkrétní obavu nebo domnělou slabost. Nabízí se pak zákonitě možnost hledět na ně zvenčí, s nadhledem, jako by nebyly naší součástí. Můžeme zkoumat, přemýšlet, vyrovnávat se, ohmatávat. A pak třeba zjistíme, že stačí nebrat se tak vážně. [příloha 5]

Schránka, se kterou se již od počátku v práci počítá, je odpovědí a reakcí na charakter šperků. Šperky samotné jsou svým pohybem nestálé a přelévající se z jedné strany na druhou, otáčející se různými směry, stále se proměňují. Snažím se je nějakým způsobem ukotvit a ochránit, což je pro mě jedna z funkcí schránky. Zároveň jim chci ponechat volnost, která je jim vlastní. Stejně tak ponechat otevřený prostor pozorovateli v přístupu ke šperku, kdy není na první pohled zcela jasné, o co se jedná. Zda jde o šperk,

rafinovaný strojek či objekt. Je to místo pro volnou hru imaginace každého pozorovatele.

Materiálem, který svými vlastnostmi šperk vystihuje a přirozeně s ním koexistuje je pro mne písek. Stejně jako pohyblivé šperky je i on v pohybu, proměnlivý a nestálý, sestávající z drobných podobných částí.

Schránkou je tedy samotný písek. Je to schránka - neschránka, stejně jako šperk je nešperk.

Do písku se šperk může zabořit a trůnit ve smyslu své funkce šperku, nebo jej lze využít jako určitého podstavce a šperk umístit jako objekt, sochu. Může se do písku také schovat a tvářit se tajemně nebo se skrýt úplně.

Šperk se do jemného písku otiskuje a zanechává svou stopu. I když v písku již uložený není, vyvolává to zdání jeho přítomnosti, nebo jako bychom právě byli svědky jeho zmizení. Jako hlava na polštáři po sobě zanechá důlek, i šperk se otiskne a zanechává dojem.

Nejdeálnější písek, který se mi podařilo sehnat je „Pravý písek pro činčily“ od pana Zbyňka Lhoty z Bernartic, zakoupený v Pet centru v NC Plaza v Plzni. I v tomto nečekaném spojení nelézám určitou paralelu. Také šperk se tak může stát naším domácím mazlíčkem, kterému věnujeme pozornost a péči. A příjemnou podestýlkou mu dopřáváme pohodlí.

Nejvíce se mi líbí pomyslná schránka jako hromádka písku. Ta se tyčí do výšky, rozlévá se do stran, rozsypá se do okolí, může i pomalu vymizet.

Součástí mého pojetí schránky jsou ale také Petriho misky, v nich

může být písek i s prstenem či jiným šperkem uschován. Mísek je několik a v různých velikostech. Šperky se tak v pískové koupeli mohou střídat.

Tyto laboratorní nádoby korespondují s mými postupy práce, kdy si často přijdu jako výzkumník a badatel, který neúnavně pátrá po nových řešeních a mnohdy je svými objevy překvapován. A to ho žene dál a dál a ještě dál.

Abych zůstala v péči o šperky věrná svému oblíbenému laboratornímu prostředí, jsou jednotlivé kousky uloženy ve výzkumných nádobkách. Jsou bezpečně uskladněny a s péčí ochráněny. Jde také o určitý druh schránky, ale v tomto případě to vnímám spíše jako funkční ochranu šperků. Vypadají pak jako vědecké vzorky, čímž se pro mne během práce také částečně staly.

[příloha 6]

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Tato kapitola přímo vybízí k pozitivnímu hodnocení vlastní práce. Tak se tedy budu chválit.

Čím dál více si uvědomuji, jak je pro nás, Čechy, mnohdy nesnadné a nesamozřejmé sami sebe chválit. A tak, chtělo by se mi diplomatically říct, necht' tak učiní jiní.

Ale pochvala je potřebná. A dnes jsem ochotná přistoupit na to, že samochvála nesmrdí, naopak.

Přínos své práce vnímám primárně pro sebe samotnou. Koneckonců, myslím, že přínos pro kohokoli či cokoli mimo mě přichází skrze něco jako sobeckost, kdy tvořím hlavně pro sebe, pro svoji radost, své zájmy. A spokojenost autora, kterou taková činnost přináší, může být zároveň přínosem pro daný obor, čímž se pokouším zodpovědět tohle záludné zadání. Jinou a zábavnější cestu nevidím, alespoň ne pro sebe.

Ze svých šperků mám radost. Mám ale skoro pocit, že na jejich kráse nemám ten hlavní podíl. Pokaždé, když si je prohlížím a kombinuji různé možnosti jejich pohybu a vzhledu, mám pocit, že to nevychází ze mne, ale ze samotných šperků. Já to pak jen převádím v dalších variantách do materiálu. Tohle se mi děje poprvé. Je to pro mne zábavná hra. Pokud takhle může má práce působit i na jiné pozorovatele, potažmo hráče, vnímám to jako přínos, třeba i pro daný obor.

A navíc: Takové množství ručně vyrobeného drátu v jedné diplomové práci tady ještě nebylo!

9 SILNÉ STRÁNKY

Soubor prací je konzistentním dílem. Jednota je dosažena skrze tvarosloví jednotlivých kusů, které na sebe navazují. Zachycuje kontinuální vývoj práce a experimentování v těchto špercích. Ucelenost sady je i v použitém materiálu, bílé mosazi a stříbře.

Pokud šperky neslouží jako šperky ke zdobení se, fungují jako objekty. Jako klad a přednost vnímám pohyb, který je ve špercích důležitým prvkem. Svou pohyblivostí vybízejí k hravosti a mohou být také příjemným ventilem pro neklidné ruce. Mohou tak být pro člověka nápomocné nebo zábavné.

Všechny ze zpracovaných šperků jsou mi zároveň inspirací. Každý z nich byl současně strůjcem vzniku toho následujícího. Při samotné realizaci i nyní mě napadá mnoho dalších variant zpracování. Každý z drobných objektů si dokáží představit jako rozměrnou, pohyblivou plastiku. Čím dál víc mě láká kinetika ve špercích ukrytá.

10 SLABÉ STRÁNKY

Plynule se tak dostávám ke zdánlivě slabé stránce věci. Práci odevzdávám s vědomím, že v ní dřímá stále nevyužitý potenciál. Do šuplíku jsem odložila řadu rozpracovaných modelů budoucích šperků či objektů inspirovaných aktuální sadou. Díky časovým a technologickým možnostem tak čekají na svůj čas.

Na druhou stranu tento fakt se pro mě osobně stává stránkou silnou, možná nejdůležitější. Mám před sebou práci, ve které hodlám pokračovat, těším se na ni a baví mě. Zároveň, i po roce práce, je stále nová a proměnlivá. Co víc si na prahu šperkařské dospělosti přát.

11 ZÁVĚREM

Moje soukromá kapitola mimo předepsaný plán. Ale nemohu ji opomenout.

A hned v úvodu varování pro pana V. K. Nováka: Víím, že nestojíte o lichocením a tak pokud se mu chcete vyhnout i nyní, prosím přejděte rovnou k další kapitole. Tou je seznam použitých zdrojů, takže zábavnější asi stejně bude tato. Nechávám to ve Vaší režii.

S blížícím se odevzdáním diplomové práce se nemohu vyhnout rekapitulaci svého působení a vývoje během tříletého studia pod vedením a ve spolupráci s panem Vratislavem Karlem Novákem v ateliéru Designu kovu a šperku.

Samozřejmě na vše hledím s nostalgií, které se nedokáži a nechci vyhnout a skrze slzu v oku vnímám vše velmi pozitivně. A vůbec, poslední dobou se velmi ráda dojmám nad všelijakými banalitami.

Nebylo to pro mne vždy snadné. Byly doby, kdy jsem si nevěděla rady, kdy jsem vzdorovala pochybnostem. Doby, kdy jsem se vztekala a rozčilovala, střetávala se s neshodami nebo s nepochopením (svým či ze strany druhých). S odstupem to ale byly ty z důležitých.

To nepříjemné a zprvu obtížné je často zároveň to nejpřínosnější. To, z čeho mám možnost nejvíce načerpat, to co mě může nejvíce změnit (ve smyslu posunout dál, jinam), co mě doplňuje. A tak se paradoxně učím vnímat ty náročné věci pozitivně.

Konec studia mě také nutí uvažovat nad svým dalším působením

a směřování. Přemýšlím nad světem uměleckého šperku. Líbí se mi a je inspirativní. Hledám pro sebe důvody jestli, proč a jak být jeho součástí.

Jsou to věci, které mi samovolně přicházejí na mysl až nyní. A myslím, že to nemohlo být dříve. Vnímám určité tříbení svého přístupu k tvorbě a v rámci toho i k sobě samotné.

Myslím, že kýžená terapie skrze šperk a jeho tvorbu byla smysluplná a přínosná a že přišla v ten pravý čas, v tom správném rozpoložení okolností i mě samotné. V čase, kdy je třeba se zastavit a zamýšlet se nad sebou. Dopřát si plnými doušky toho egoismu a vytříbit z něj pro sebe jen to důležité. Do tohohle se mi nikdy moc nechce. Člověk nikdy neví, co na sebe ze sebe zjistí. A už na začátku tuší, že to nemusí být vždy příjemné. Ale jako na konci každé strastiplné cesty, člověk je vždy rád, že ji podnikl a přežil. A navíc, na téhle cestě zase tolik zásadních strastí nebylo, naopak.

A tak teď, jakožto přeživší, mám před sebou ohromný volný prostor, ve všech smyslech slova. Je to závratné a trochu se bojím. Je to ale vzrušující etapa života do které se pouštíme každý svým způsobem připraven a já jsem zvědavá a těším se, jak ji budeme prožívat.

Co týče setkání s panem Novákem, jsem za něj moc ráda. A nyní, po třech letech, rozhodně více než v začátcích studia. Asi jsem trochu dospěla a začínám, snad, rozumět jeho postojům a přístupu k tvorbě a životu a potažmo i k nám, studentům. Ať už to tak je, nebo se mýlím, je mi jeho přístup sympatický. Je to zvláštní, určitým

způsobem nás vede a přitom dopřává široký prostor pro sebevyjádření, které ale není vždy snadné. A vypadá to, že je i zvědavý, jak se s tím každý z nás popere. Myslím, že se tak nenápadně vepsal do tvorby všech těch, kteří mu to dovolili.

Vzpomínám na své začátky a jsem mu vděčná za jeho shovívavost, jemné provokace a sdílenou radost z našich prací. Vážím si jeho trpělivosti a ochoty naslouchat našim myšlenkovým pochodům a nalazovat se na naši vlnu. Důležité je pro mne také to, že je ochotný předávat nám a sdílet s námi své zkušenosti.

Samozřejmě, vnímám i neduhy a věci nebo názory, na kterých se společně neshodneme. Ty jsou ale jednak přirozené a také v nepoměrné menšině. A díky momentálně všudypřítomné nostalgii je ráda přehlédnou.

Svým přístupem má také na svědomí atmosféru, jenž v ateliéru panuje. Pro mne je vždy důležité prostředí, ve kterém se pohybuji. Odpovídá to také mému přirozeně pomalému tempu. Potřebuji poznat lidi, proniknout do přirozeného běhu, stát se a cítit se součástí, patřit tam. V našem ateliéru se tak cítím a myslím, že nejsem jediná. Tuhle atmosféru neberu jako samozřejmost a je pro mne velmi cenná. Můj vděk tak patří panu Novákovi, ale také všem ostatním lidem, se kterými se v ateliéru setkáváme. Už teď se totiž těším, až je v budoucnu přijedu navštívit. A to není málo.

Uvědomuji si, že v mém textu se objevuje mnoho patosu a možná až moc rozněžnělých frází. Vnímám to ale jako přirozenou ventilaci současné situace, která zákonitě nastává na koncích určitých etap v životě. Doufám tedy, že veškerý patos nechávám zde, ve své práci

a mám volnou hlavu k novým začátkům, či novým pokračováním.

A tak zamačkávám slzu v oku a říkám: Vzhůru do budoucnosti!

12 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. Täubl, K. a kol. Zlatnictví, stříbrnictví a klenotnictví. 1. vyd. Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1989.

ISBN 80-03-00130-7

2. Braniš, A. Technologie pro I. až III. ročník SOU učební obor zlatník a klenotník. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985.

b) internetové zdroje

1. ALPAKA (SLITINA), Wikipedie, Otevřená encyklopedie
[27. 4. 2013]

Dostupné z: <[http://cs.wikipedia.org/wiki/Alpaka_\(slitina\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Alpaka_(slitina))>

13 RESUMÉ

I aim my work usually to specific people or situations and experiences that are actual to me. After that I attended my jewels to people and situation around me I decided to concentrate to myself. It is a kind of therapy – fun and necessary. And it is the ideal time for it right now when I'm finishing my studies. My theme is Jewel for Myself.

Every time I try to find conceptual way to future jewels. I see it like solid base for my work and for my approach to it.

This time I did it differently. I begun to create jewels based on shapes I like. It wasn't possible way of work to me before. In schools we are asked to argue in more sophisticated way then just say that we „like it“. But this year I let myself to do it like this. During my work I realised that the main sence and the solid base is the joy which can bring the work with jewels and which I'm able to feel. Joy of creating, thinking, solution of technical problems, playfulness of final jewels. Through this, the therapy can be successful.

Final jewels are also objects. The most important quality of them is moving. They are different in every moment and can be ideal for nervous hands or just for play. This is very close to my actual moods.

14 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Fotodokumentace předchozích prací – Šperk pro Narcise a jeho léčbu

Příloha 2

Fotodokumentace předchozích prací – Moje nervozita

příloha 3

Fotodokumentace předchozích prací – Šperk pro nový byt

Příloha 4

Fotodokumentace předchozích prací – Posli

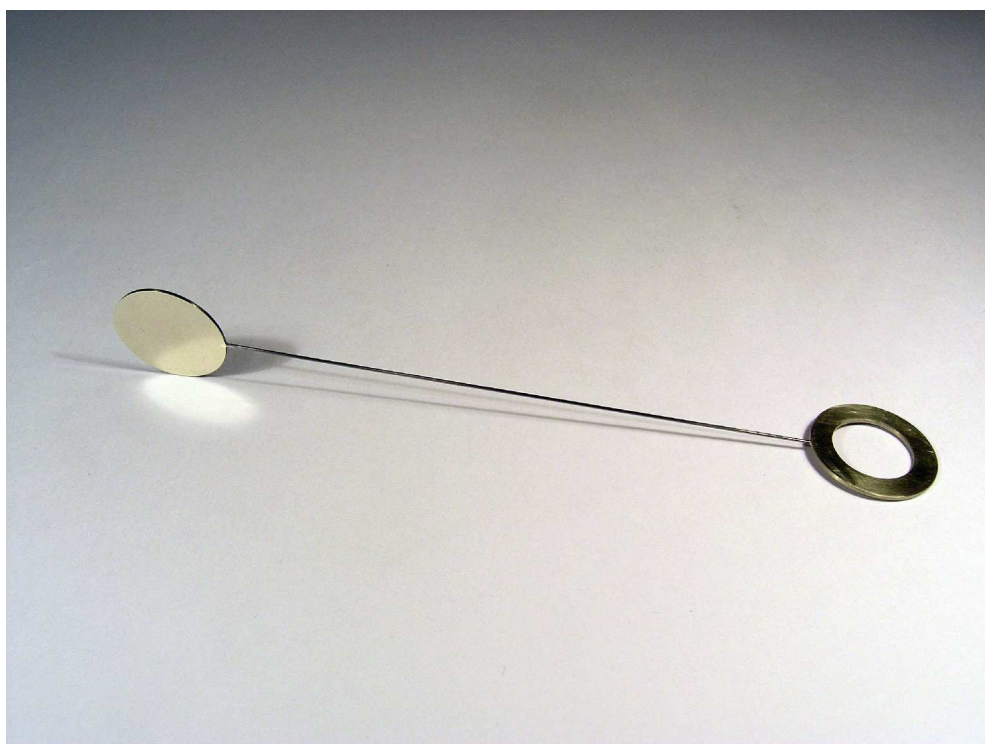
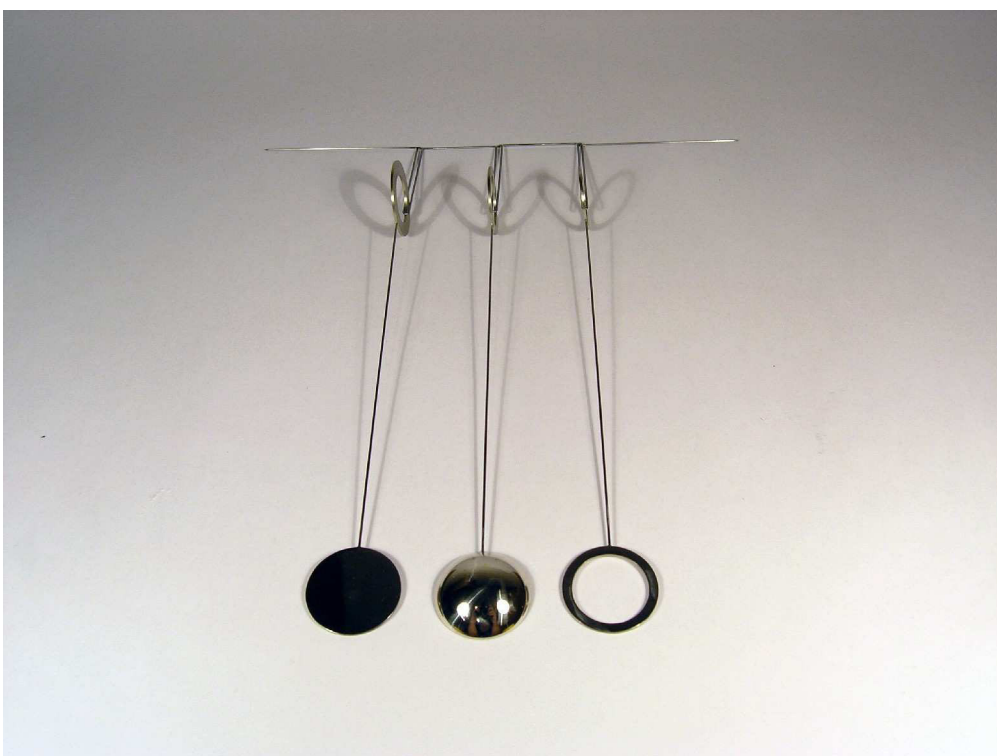
Příloha 5

Fotodokumentace tří sad šperků

Příloha 6

Fotodokumentace schránek

Příloha 1

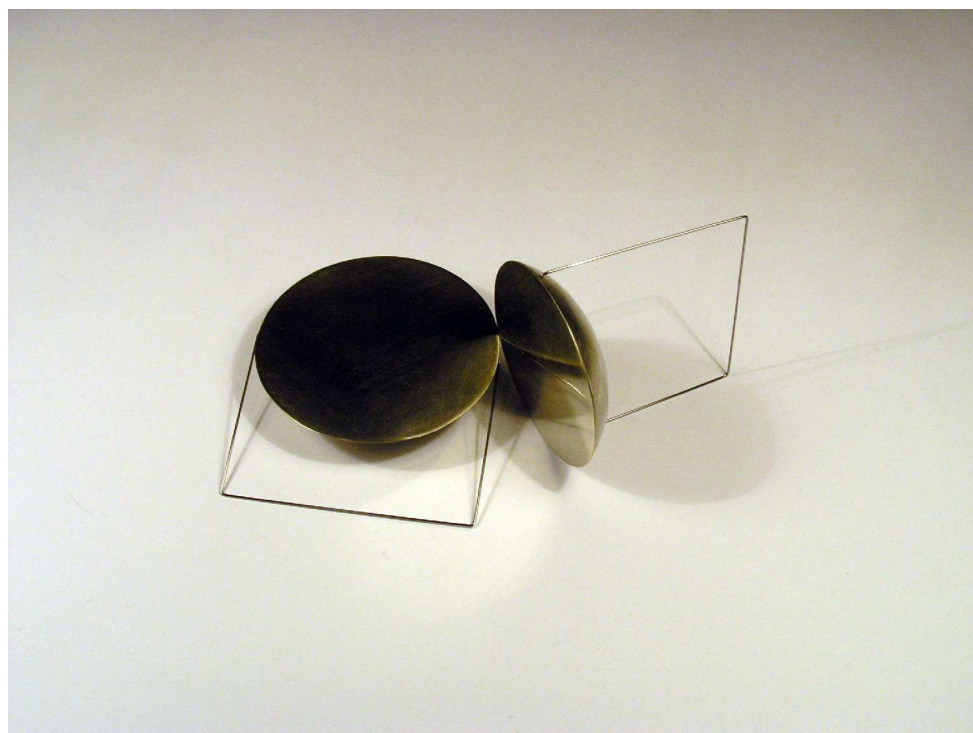
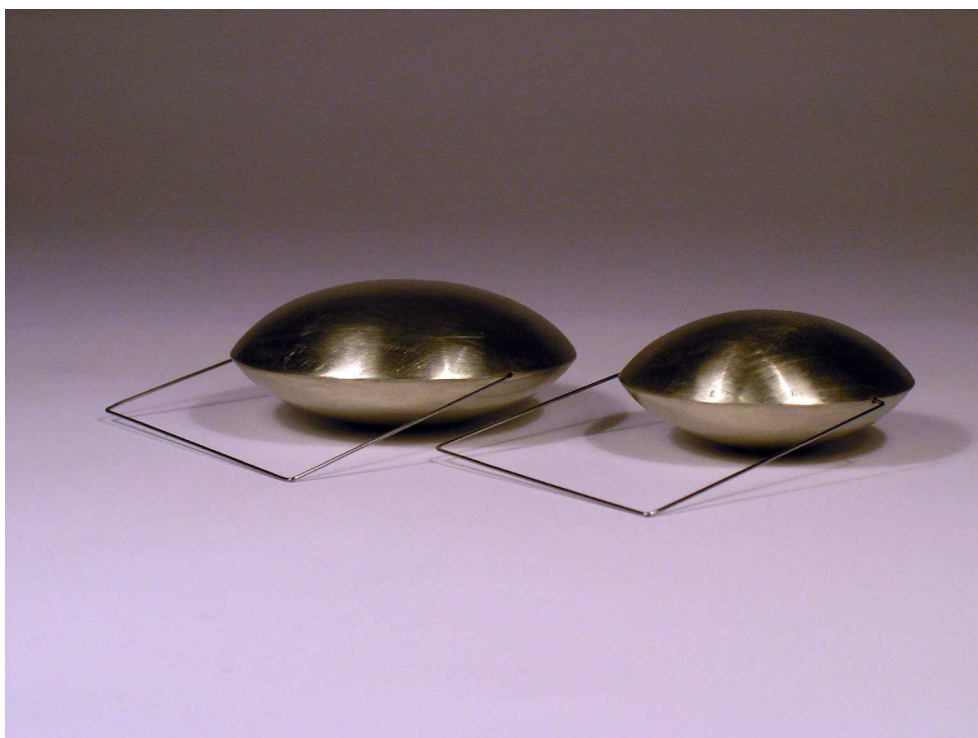

Fotodokumentace předchozích prací – Šperk pro Narcise a jeho léčbu ¹

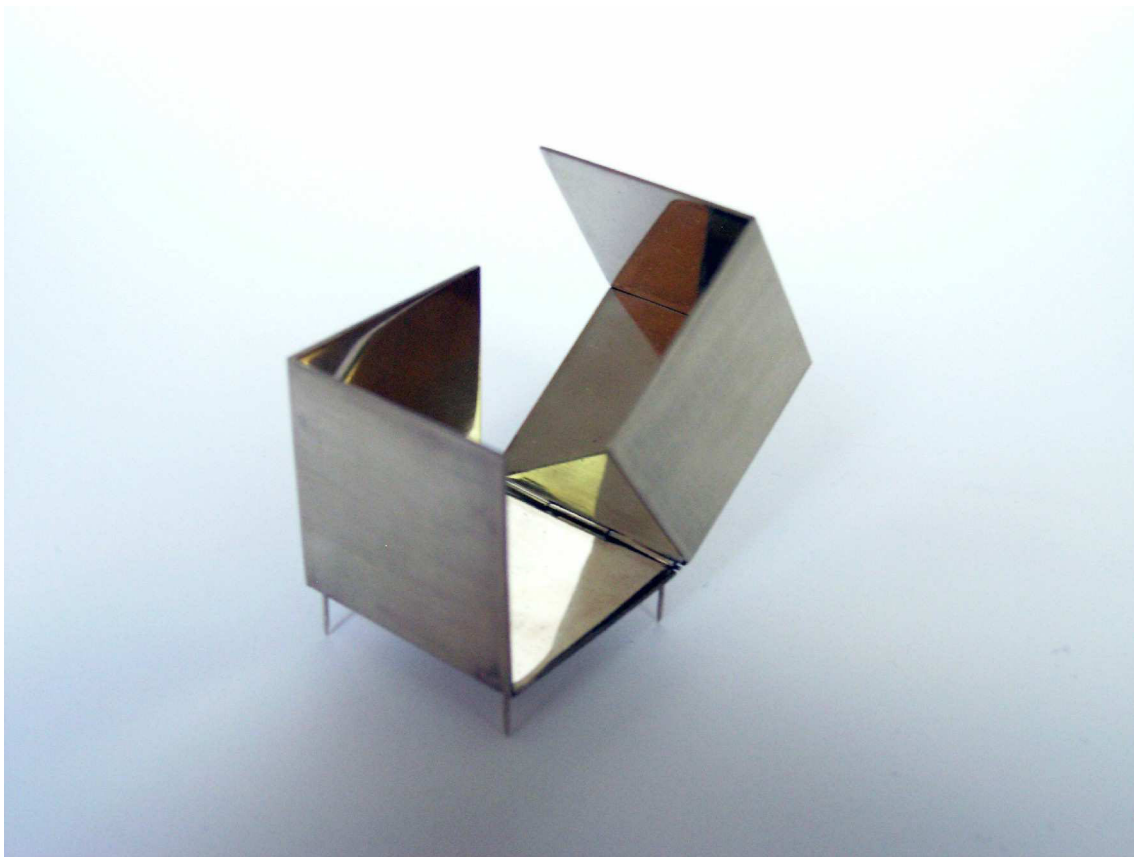
¹ Foto: autorka

Příloha 2

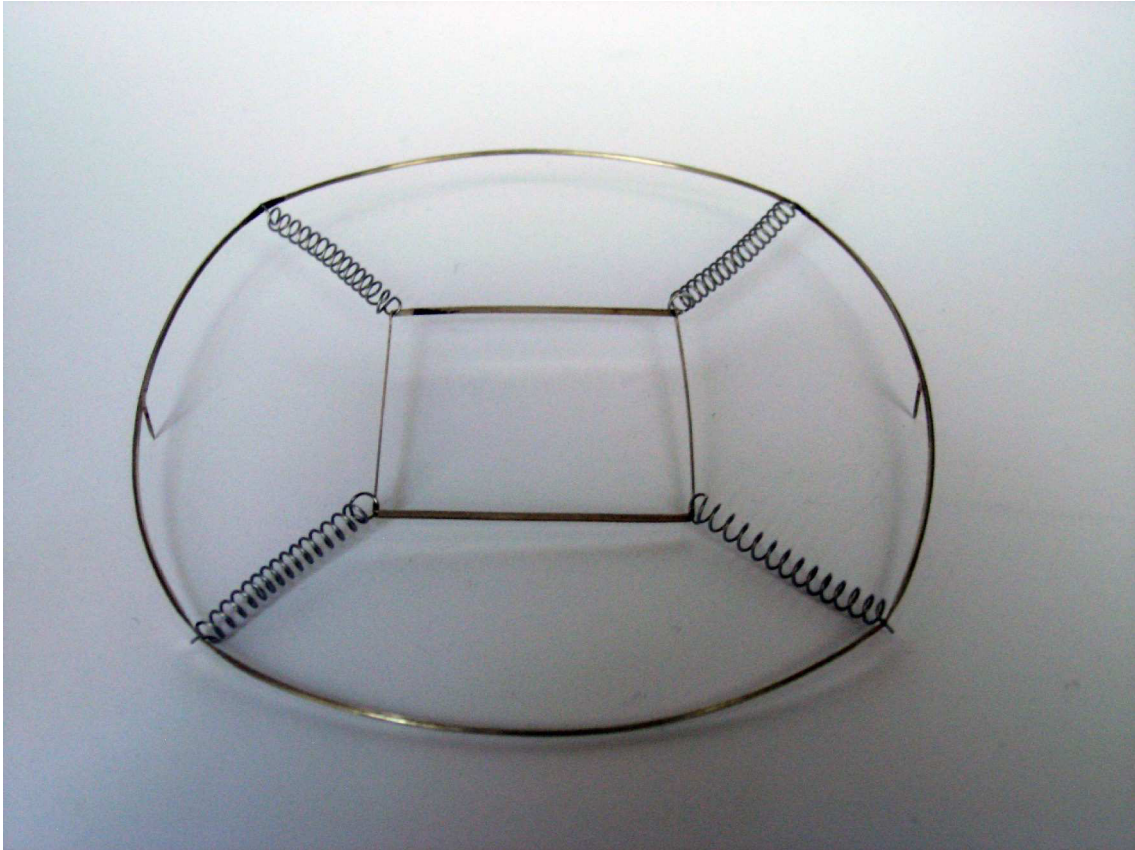
Fotodokumentace předchozích prací – Moje nervozita ²

Příloha 3

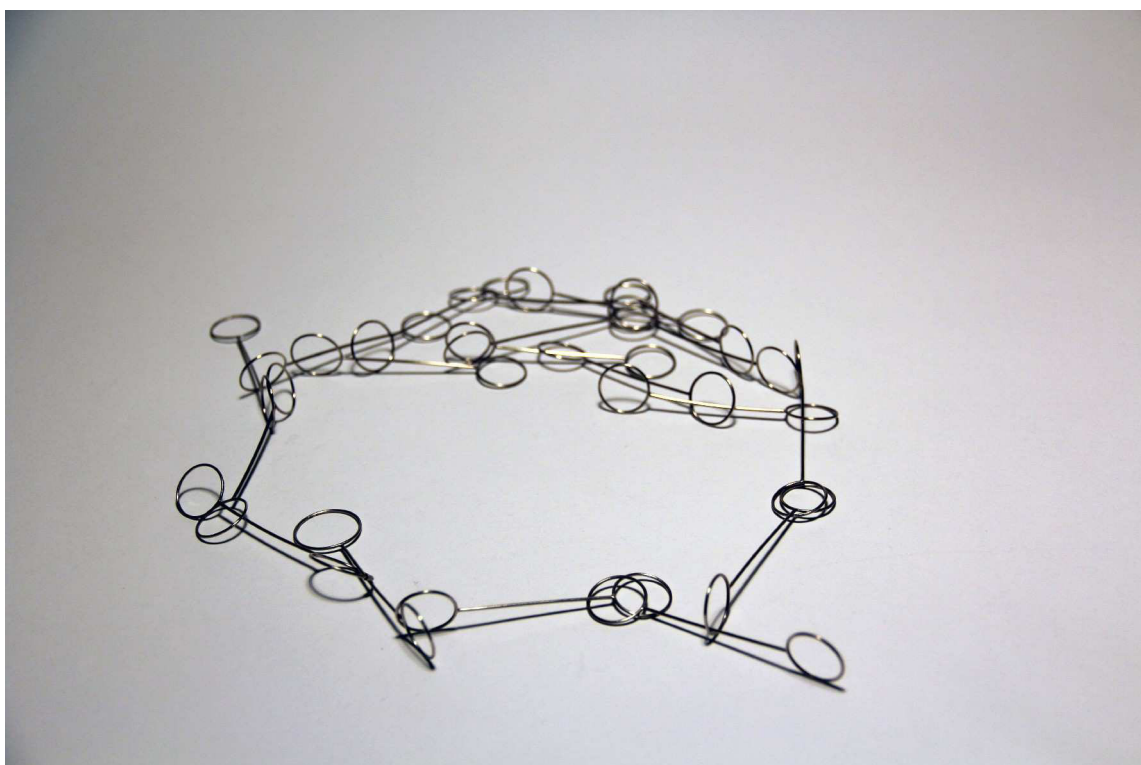
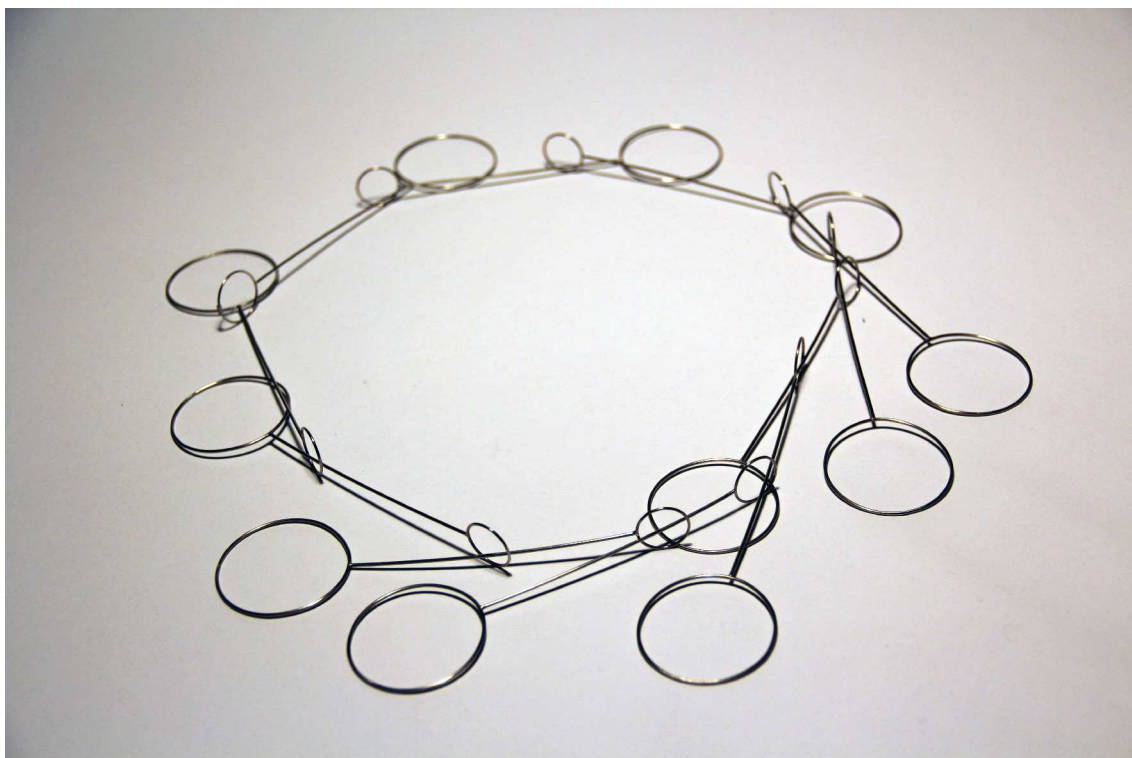
Fotodokumentace předchozích prací – Šperk pro nový byt³

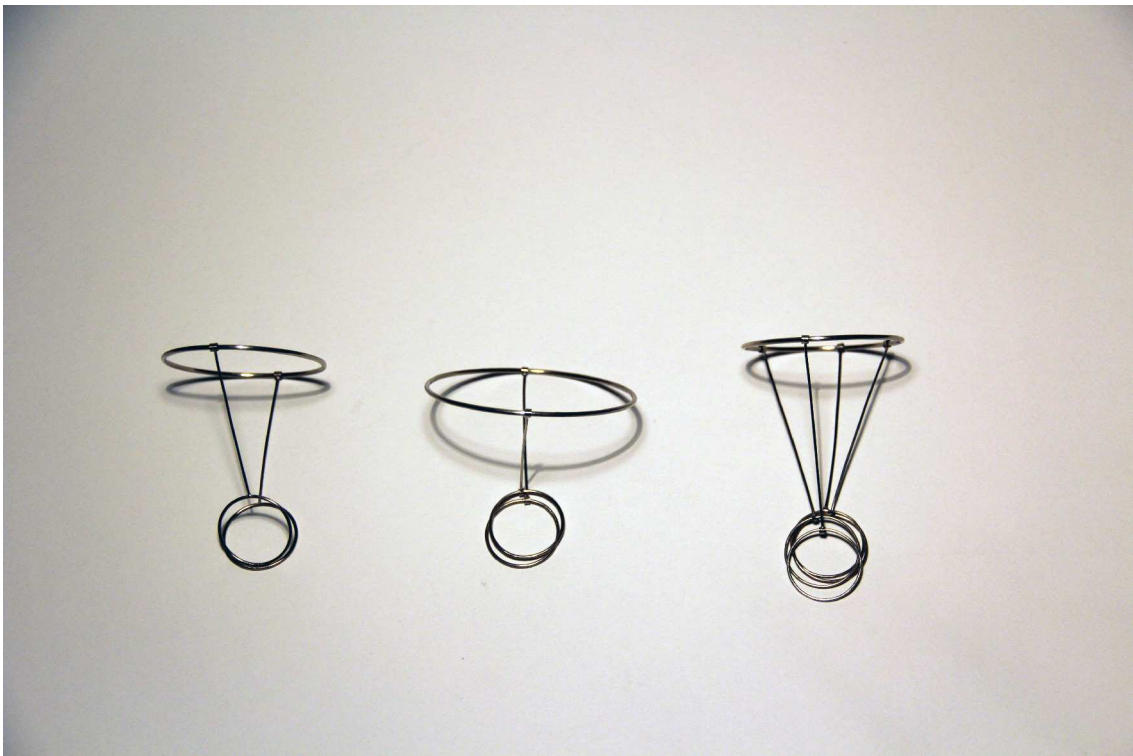
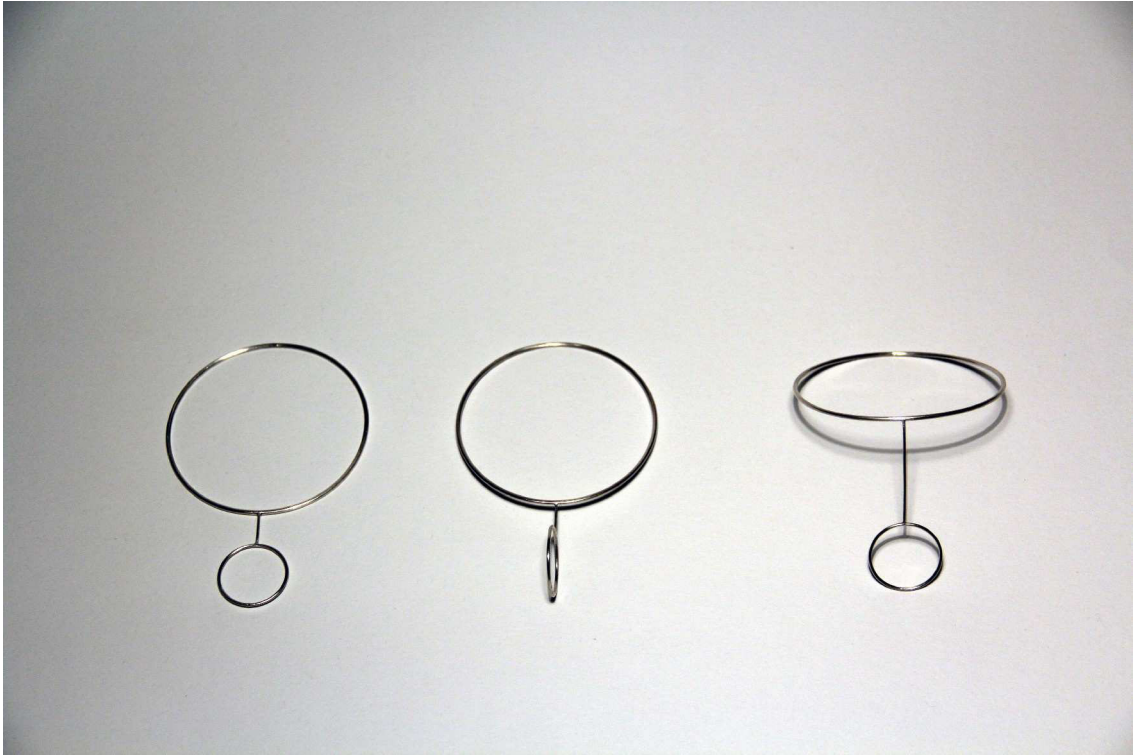
Příloha 4

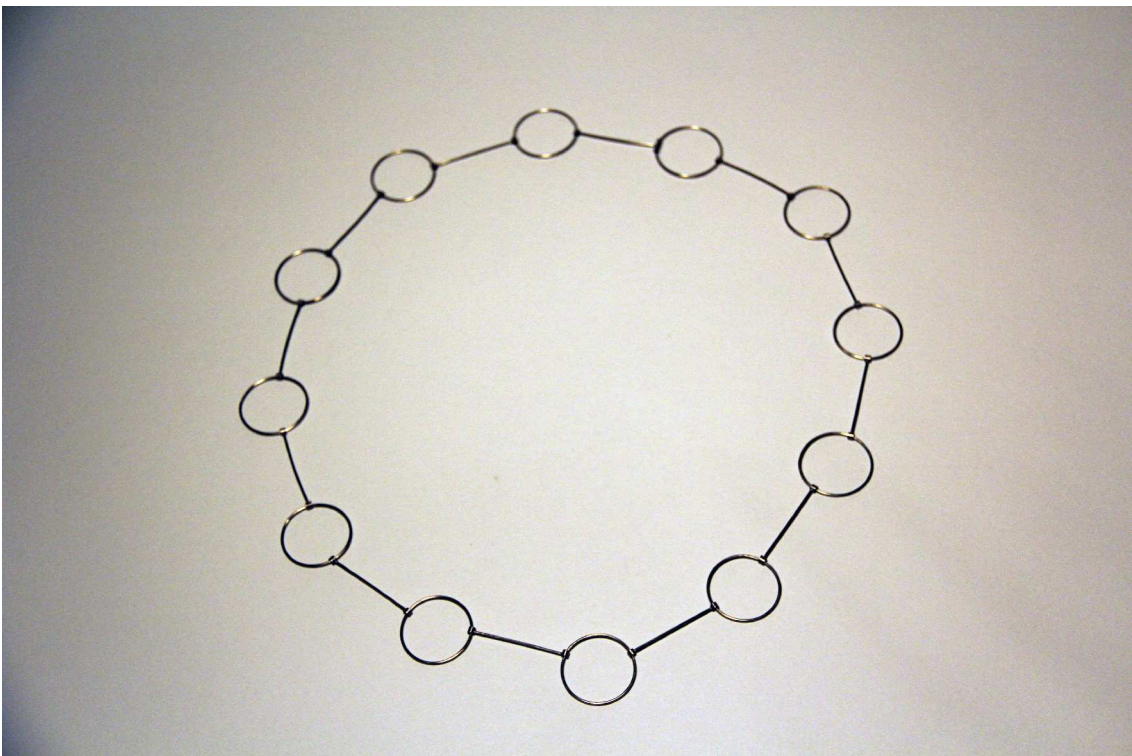
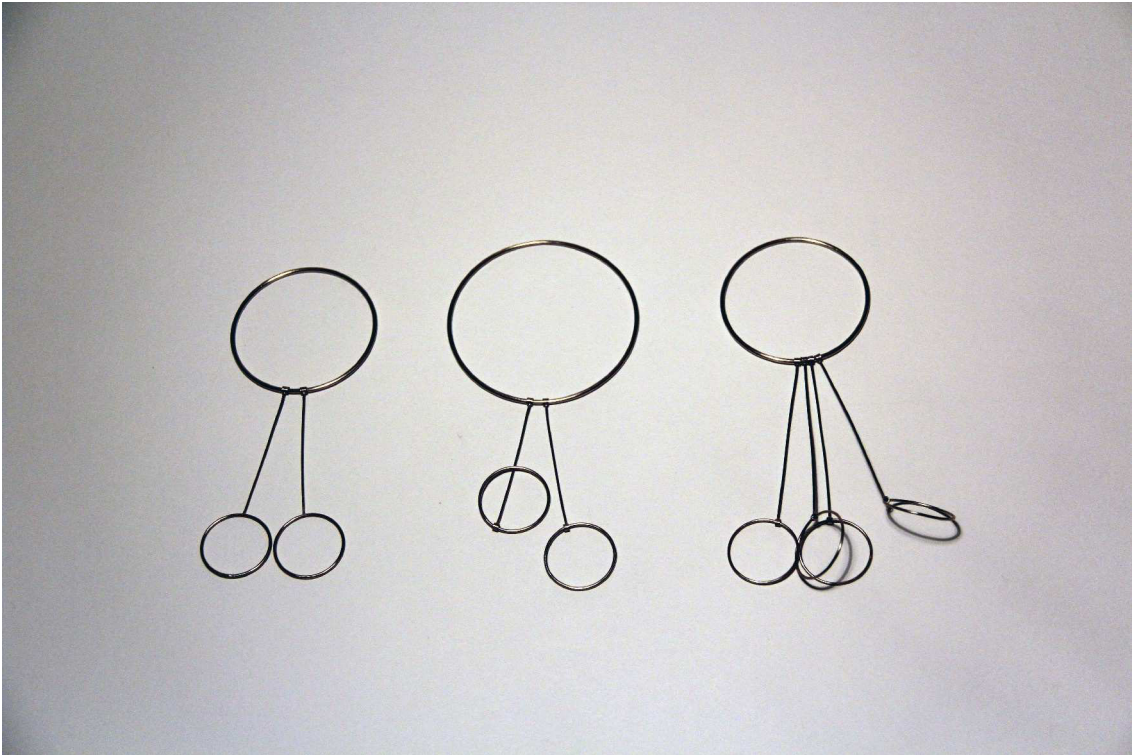

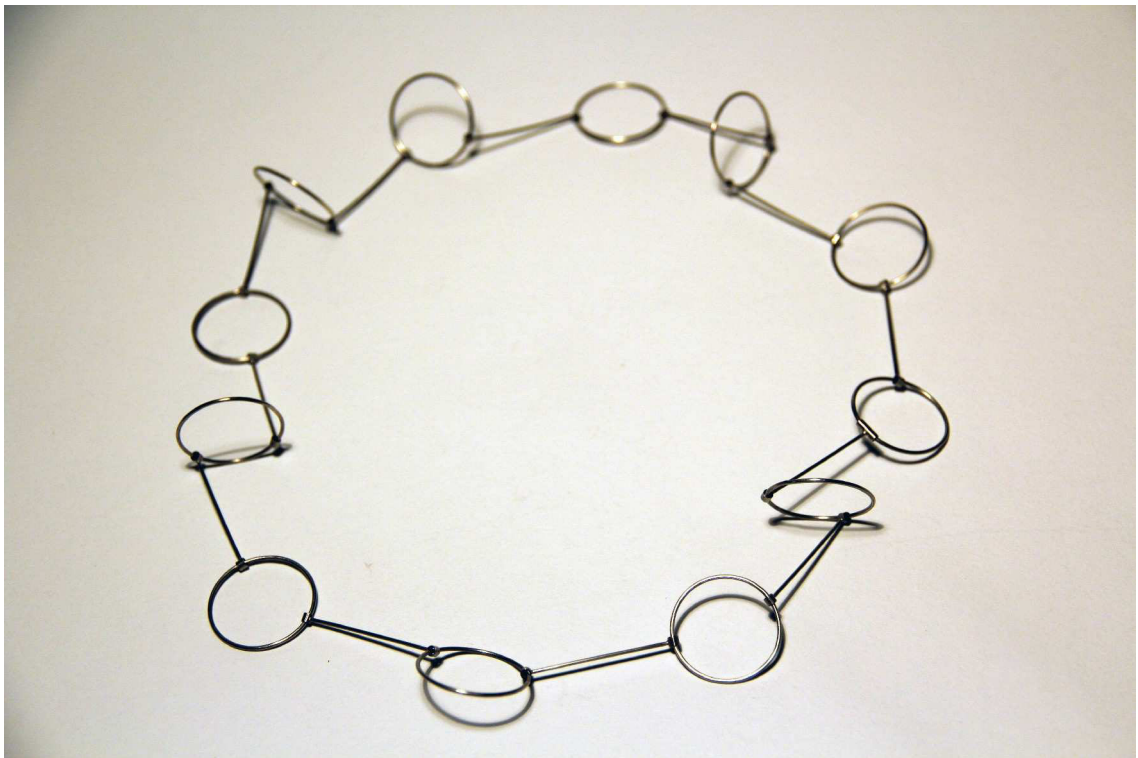
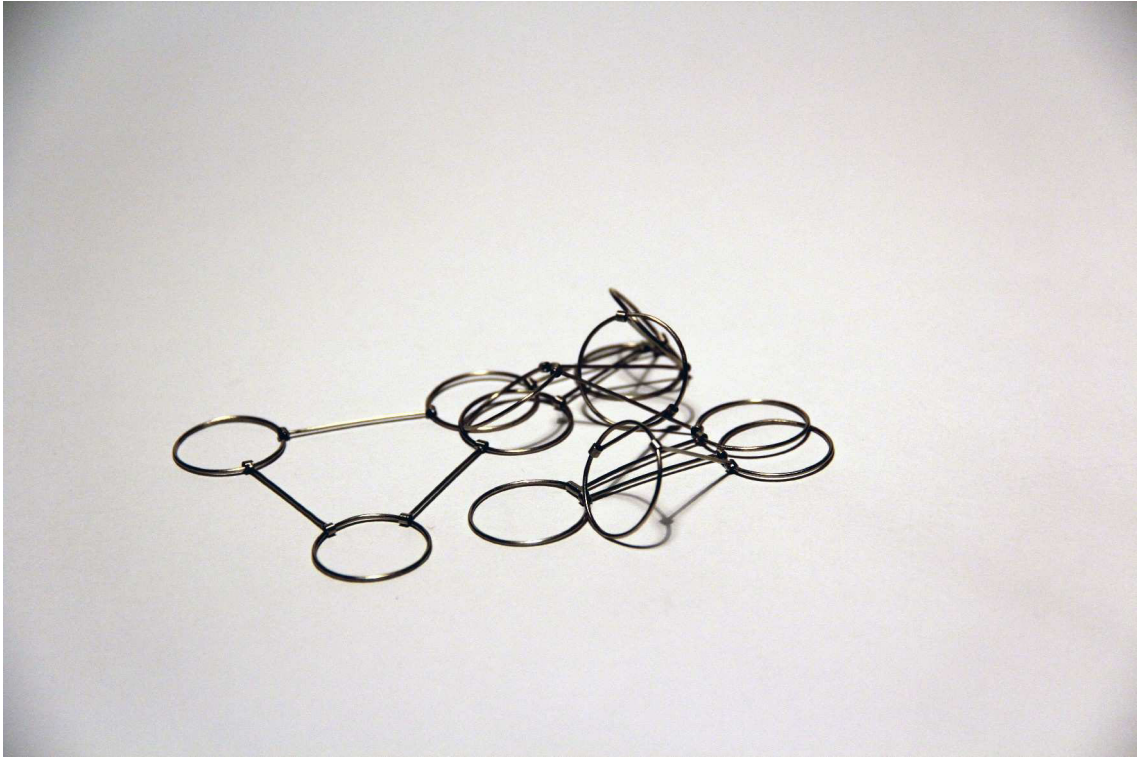
Fotodokumentace předchozích prací – Posli ⁴

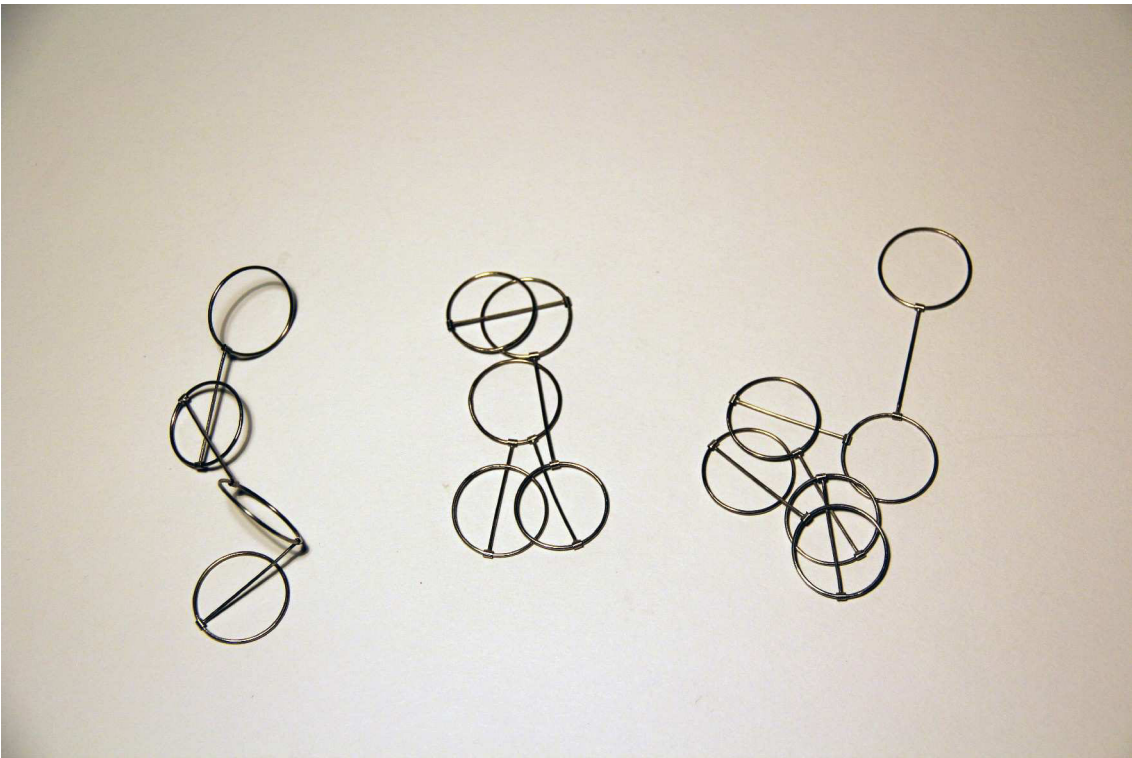
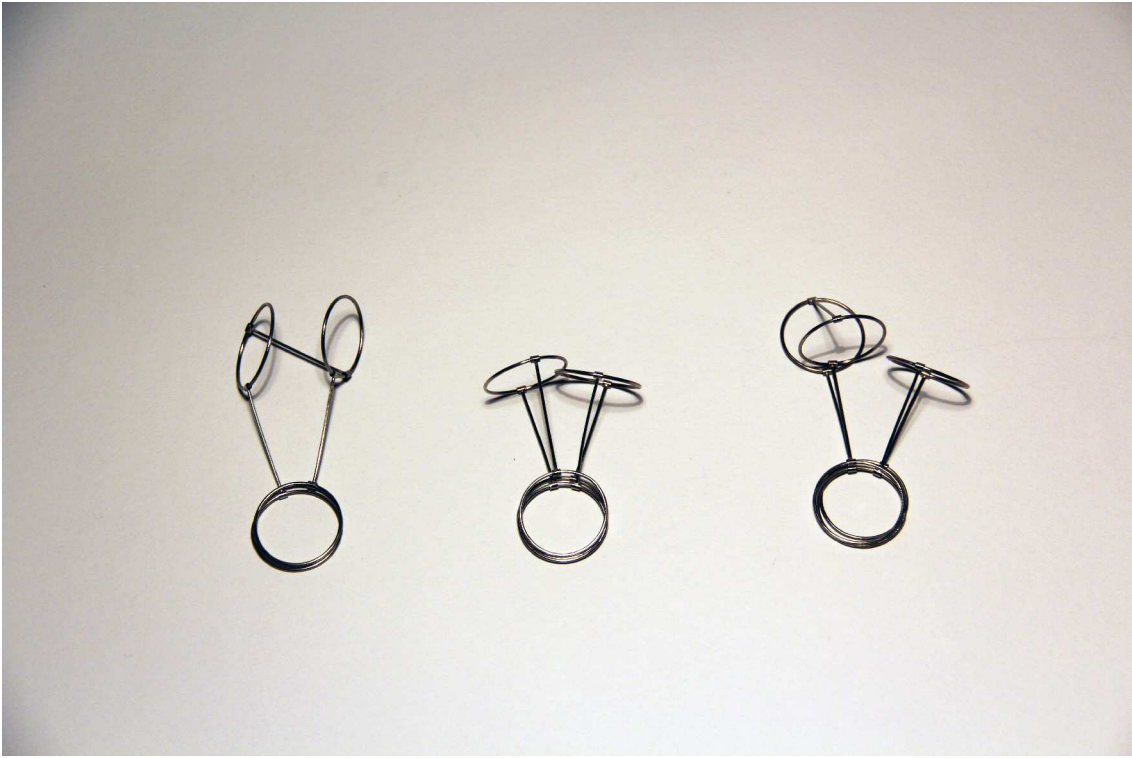
Příloha 5

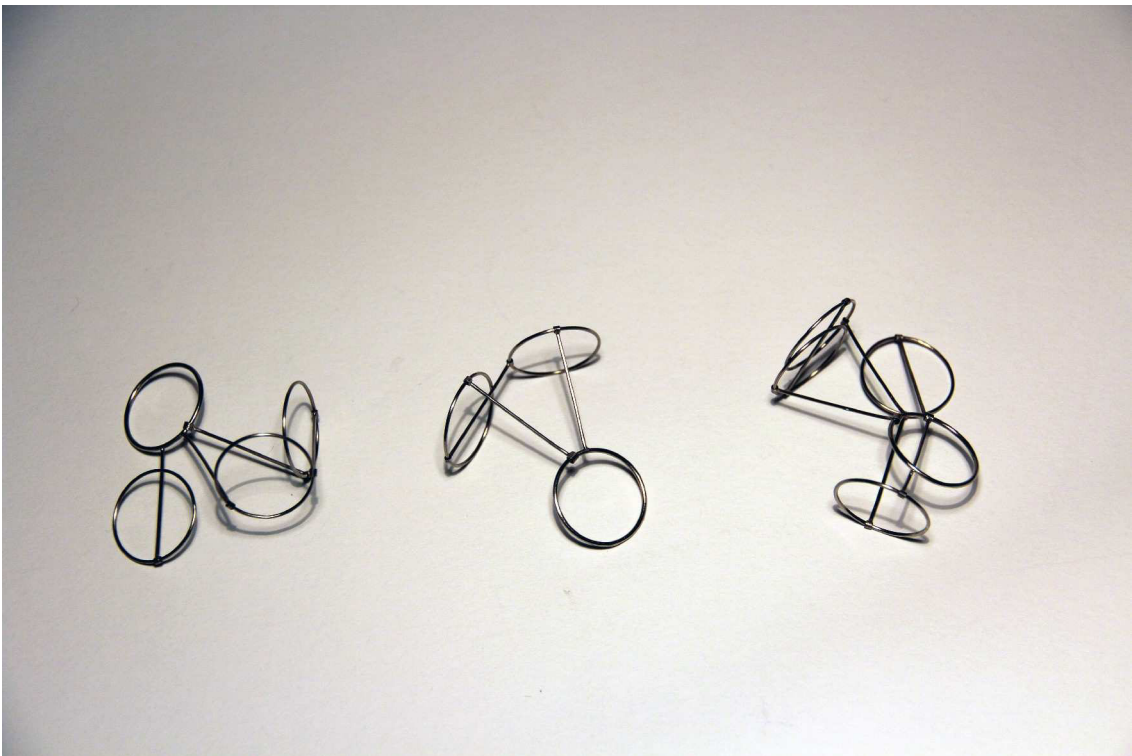
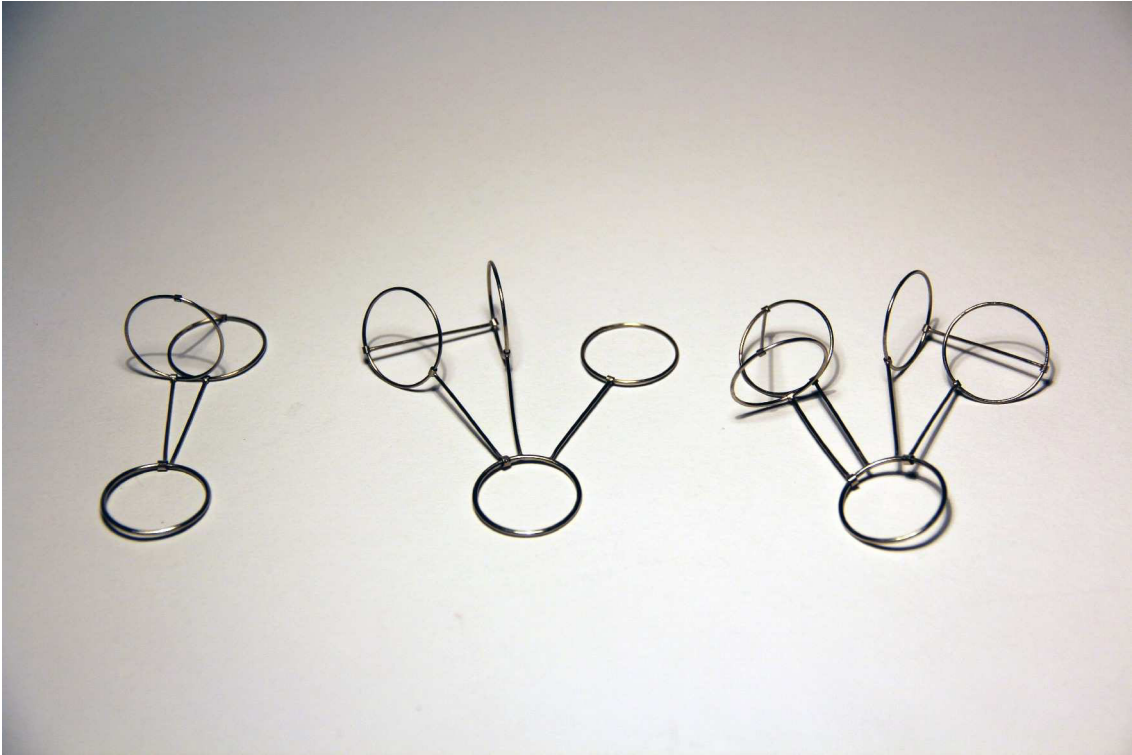

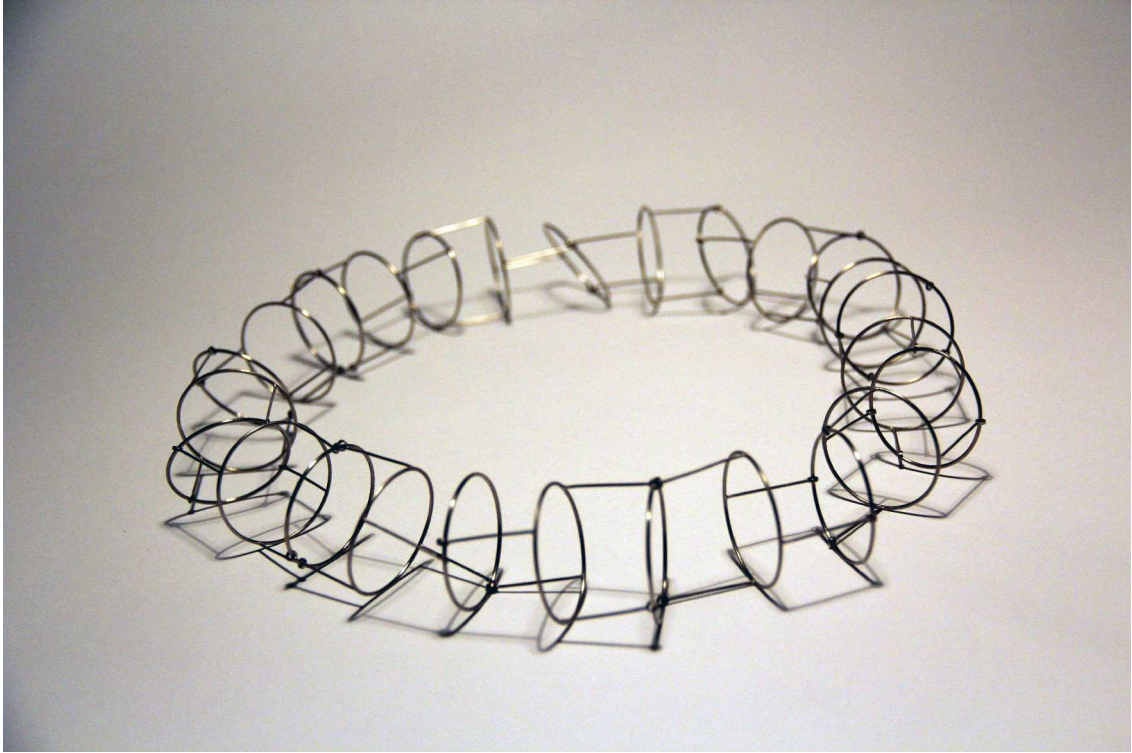

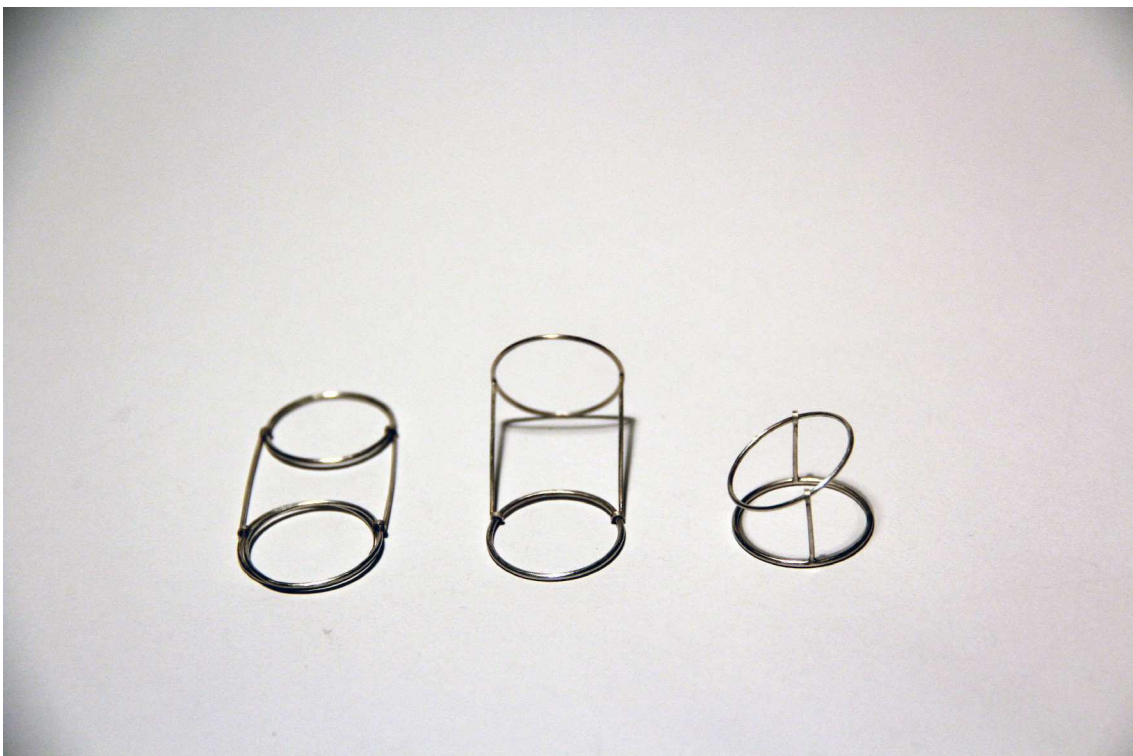
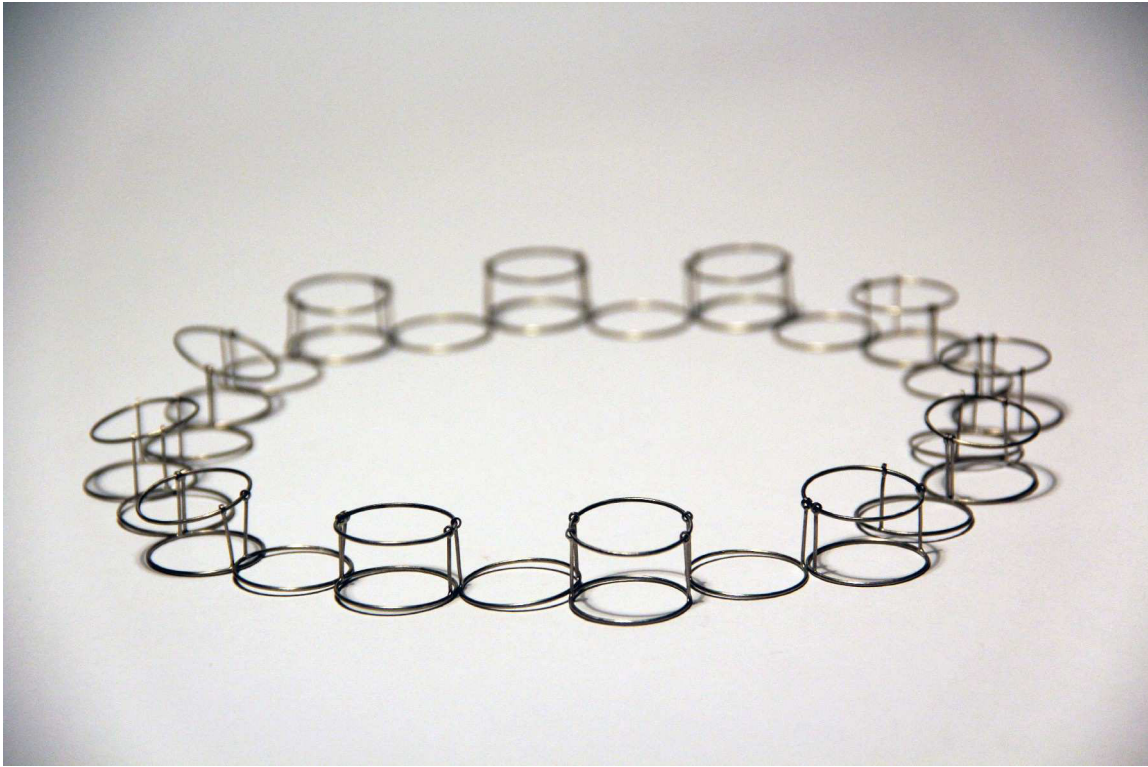

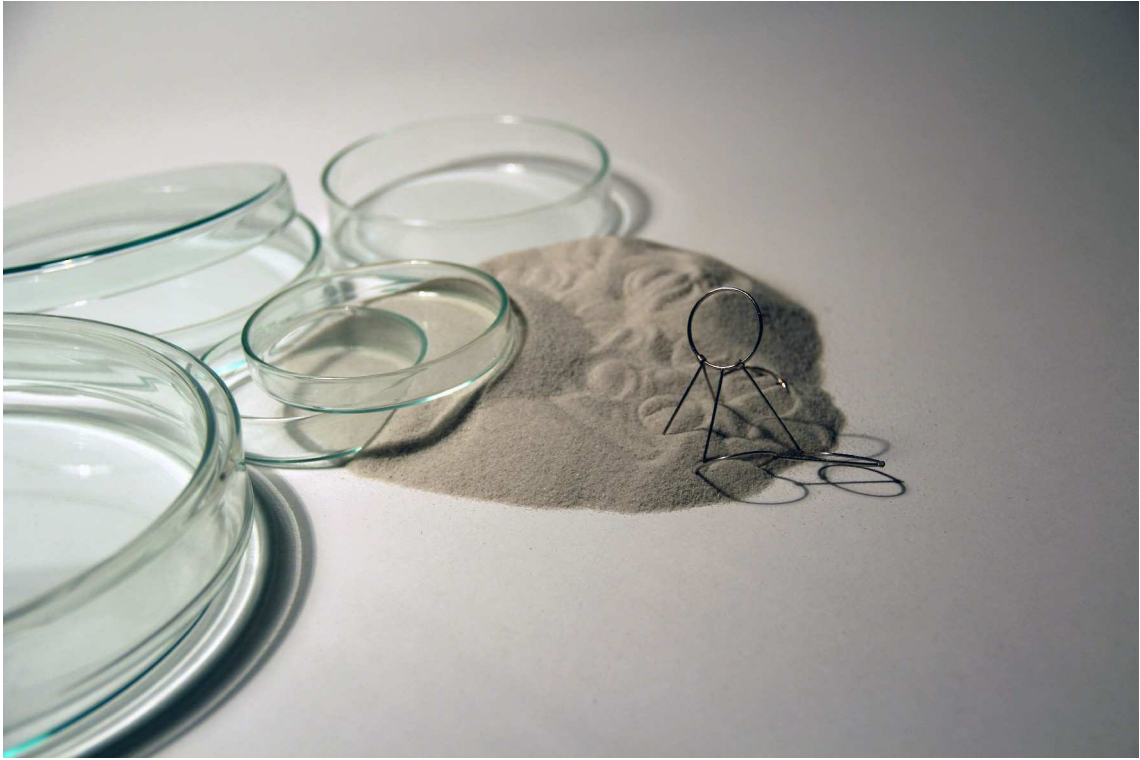

Fotodokumentace tří sad šperků⁵

Příloha 6

Fotodokumentace schránek ⁶